EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 30.5.2012
COM(2012) 312 final

Priporočilo za

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Finske za leto 2012

ter mnenje Sveta o finskem programu stabilnosti za obdobje 2012–2015

{SWD(2012) 312 final}

Priporočilo za

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Finske za leto 2012

ter mnenje Sveta o finskem programu stabilnosti za obdobje 2012–2015

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1], zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2], zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije[3],

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta[4],

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

po posvetovanju z Ekonomsko-finančnim odborom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet je 26. marca 2010 potrdil predlog Evropske komisije, da začne izvajati novo strategijo za delovna mesta in rast Evropa 2020, ki temelji na okrepljenem usklajevanju ekonomskih politik ter se bo osredotočala na ključna področja, na katerih je potrebno ukrepanje, da se spodbudi potencial Evrope za trajnostno rast in konkurenčnost.

(2) Svet je 13. julija 2010 sprejel priporočilo o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Unije (2010–2014) ter 21. oktobra 2010 sklep o smernicah za politike zaposlovanja držav članic[5], ki skupaj tvorita „integrirane smernice“. Države članice so

---

1 UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
2 UL L 306, 23.11.2011, str. 25.
3 COM(2012) 312 final.
4 P7_TA(2012)0048 in P7_TA(2012)0047.
5 Sklep Sveta 2012/238/EU z dne 26. aprila 2012.

bile pozvane, naj integrirane smernice upoštevajo pri nacionalnih ekonomskih politikah in politikah zaposlovanja.

(3) Svet je 12. julija 2011 sprejel priporočilo v zvezi z nacionalnim reformnim programom Finske za leto 2011 in dal mnenje o dopolnitvi finskega programa stabilnosti za obdobje 2011–2014.

(4) Komisija je 23. novembra 2011 sprejela drugi letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek drugega evropskega semestra predhodnega in integriranega usklajevanja politik, ki temelji na strategiji Evropa 2020. Poleg tega je 14. februarja 2012 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja[6], v katerem je Finsko opredelila kot eno od držav članic, za katere je treba opraviti poglobljen pregled.

(5) Evropski svet je 2. marca 2012 potrdil prednostne naloge za zagotavljanje finančne stabilnosti, fiskalne konsolidacije in ukrepanja za spodbujanje rasti. Poudaril je potrebo po doseganju diferencirane, rasti prijazne fiskalne konsolidacije, ponovni vzpostavitvi običajnih pogojev dodeljevanja posojil gospodarstvu, spodbujanju rasti in konkurenčnosti, odpravljanju brezposelnosti in socialnih posledic krize ter posodobitvi javne uprave.

(6) Evropski svet je 2. marca 2012 tudi pozval države članice, ki sodelujejo v paktu „euro plus“, naj pravočasno predložijo svoje zaveze, da bodo vključene v njihove programe stabilnosti oziroma konvergenčne programe in nacionalne reformne programe.

(7) Finska je 19. aprila 2012 predložila program stabilnosti za obdobje 2012–2015 in nacionalni reformni program za leto 2012. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevale medsebojne povezave. Komisija je v poglobljenem pregledu iz člena 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 preučila tudi, ali so Finsko prizadela makroekonomska neravnotežja. Komisija je v svojem poglobljenem pregledu ugotovila[7], da ima Finska težave z neravnotežjem, ki pa ni čezmerno.

(8) Na podlagi ocene programa stabilnosti v skladu s členom 5(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 Svet meni, da je makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske napovedi v programu, verjeten za obdobje 2012–2013, pričakovana rast BDP iz programa pa je v skladu z napovedjo Komisije iz pomladi 2012. Napovedi so realistične tudi za leti 2014 in 2015, saj predvidevajo, da bo rast BDP občutno nižja kot pred krizo in nižja kot v obdobju okrevanja 2010–2011. Glavni proračunski cilj finskega programa stabilnosti iz leta 2012 je zmanjšati javnofinančni primanjkljaj z omejitvijo odhodkov in povečanjem prihodkov. Ker je državni proračun glavni vir javnofinančnega primanjkljaja, bo zmanjšanje tega pripomoglo k njegovemu uravnoteženju. Srednjeročni proračunski cilj presežka v višini 0,5 % BDP v strukturnem smislu ustrezno odraža zahteve Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi (preračunanega) strukturnega proračunskega salda[8] je Finska v letu 2011 dosegla srednjeročni proračunski cilj, v obdobju 2012–2015 pa se bo rahlo oddaljila od njega. Ob upoštevanju diskrecijskih ukrepov glede prihodkov stopnja rasti javnofinančnih odhodkov ustreza referenčni vrednosti za odhodke iz Pakta za stabilnost in rast za vsa

---

6 COM(2012) 68 final.

7 SWD(2012) 154 final.

8 Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in začasnih ukrepov, ki so ga službe Komisije preračunale na podlagi informacij, predloženih v programu z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

leta, razen 2015. Namen programa sta uravnoteženje državnega proračuna do leta 2015 doseganje presežkov po letu 2016. Delež javnega dolga je precej pod 60 % BDP. V skladu s programom bo najvišji leta 2014, in sicer skoraj 52 % BDP, nato pa se bo začel zmanjševati. Na področju javnih financ Finske je še vedno prisotna precejšnja vrzel v vzdržnosti, ki izhaja zlasti iz hitrega povečevanja koeficienta starostne odvisnosti zaradi staranja prebivalstva. Vrzel v vzdržnosti javnih financ je treba stalno spremljati in ustrezno prilagoditi ukrepe. Fiskalni okvir Finske je omejen z večletnimi zgornjimi mejami odhodkov, vendar se te trenutno ne uporabljajo za občinski sektor.

(9) Produktivnost javnih služb zadnje desetletje pada. Finski organi so že izvedli več reform za rešitev tega vprašanja, vendar je ta proces počasen, zlasti na ravni lokalne uprave. Poleg tega sta v teku reforma občin v celotni državi in program za povečanje produktivnosti centralne ravni države. Dodatno povečanje produktivnosti in zmanjšanje stroškov bi bilo mogoče doseči s spodbujanjem konkurence v zaščitenih sektorjih zasebnih in javnih storitev, in sicer z nadaljnjo deregulacijo trga proizvodov in trga dela.

(10) V zadnjem letu je finska vlada uvedla nove ukrepe za zmanjšanje brezposelnosti mladih in dolgotrajne brezposelnosti. Ti ukrepi vključujejo pilotni program za zmanjšanje dolgotrajne brezposelnosti in uvedbo socialnega jamstva za mlade. Sprejeti ukrepi so ambiciozni in ustrezni, vendar jih je zdaj treba tudi izvajati z jasno osredotočenostjo na izboljšanje znanja in veščin ciljnih skupin ter njihovega položaja na trgu dela. Glede na demografske spremembe je treba povečati stopnjo zaposlenosti starejših delavcev, da se bodo v prihodnje zagotovile vzdržne javne finance in zadovoljilo povpraševanje po delovni sili. Življenjska doba se povečuje hitreje, kot je bilo predvideno v pokojninski reformi iz leta 2005, zato se lahko sčasoma izkaže, da je zakonsko predpisana upokojitvena doba prenizka. Vlada se je v svojem programu zavezala, da bo do leta 2025 dejansko upokojitveno starost povečala na 62,4 let. Marca 2012 so socialni partnerji pristali na več ukrepov za podaljšanje delovne dobe. Vlada se je zavezala, da bo najpozneje do 1. januarja 2017 izvedla pokojninsko reformo. Sedaj se je treba osredotočiti na izvajanje dogovorjenih ukrepov v kratkoročnem obdobju.

(11) Regulativne ovire v storitvenem sektorju na Finskem so še vedno omejevalne, tržna koncentracija pa je velika tako v prodaji na drobno kot tudi v proizvodnji. Živilski maloprodajni trg na Finskem je najbolj koncentriran, cene hrane pa so med najvišjimi v Evropi. Zakonsko določene globe na področju konkurence so na Finskem od vedno nizke, zaradi česar je njihov odvračalni učinek vprašljiv. Na področju konkurence so vidne nekatere spremembe; sprejeta sta bila na primer nova nacionalna zakonodaja o konkurenci in nova zakonodaja o načrtovanju rabe tal in gradnji. Vlada se je zavezala tudi uvedbi novega programa za spodbujanje konkurence. Ta ukrep je treba izvesti brez odlašanja, da se bo okvir za konkurenčnost na trgih proizvodov in storitev nadalje okrepil.

(12) Produktivnost na Finskem stagnira, finska izvozna podjetja pa v zadnjih letih izgubljajo deleže na tujih trgih. Stroški dela na enoto so se povečali, razen v proizvodnem sektorju. Zdi se, da so nekateri sektorji, ki so trenutno dominantni, zlasti sektor elektronike in papirja, dosegli najvišjo rast, delež proizvodnje v BDP pa se na splošno zmanjšuje. Finska izvaža polizdelke in investicijske dobrine predvsem zrelim počasi rastočim gospodarstvom. Njeni proizvodi so slabo prisotni v gospodarstvih v razvoju. Finsko gospodarstvo se mora diverzificirati tako kar zadeva družbe kot tudi

izvozne trge, da bo v prihodnje nastalo več močnih izvoznikov. Ne glede na dobre rezultate na področju raziskav, razvoja in inovacij v preteklosti obstaja tveganje, da bo Finska brez občutnega povečanja števila hitro rastočih inovativnih podjetij izgubila vodilni položaj na področju inovacij v EU. Zato je treba spodbujati inovacije, omogočiti preusmeritev z raziskav in razvoja na tržne proizvode ter spodbujati prodiranje na hitro rastoče izvozne trge. Kratkoročno bo prav tako pomembno, da se obsežno znanje na področju IKT izkoristi in razširi tudi v druge sektorje na Finskem, tudi v javni sektor. Kar zadeva rast plač, bo tristranski sporazum o plačah iz leta 2011 omogočal majhna povečevanja plač v letih 2012 in 2013, zaradi česar bi se moral izboljšati relativni položaj Finske glede na njene glavne trgovske partnerice.

(13) Finska je sprejela številne zaveze v okviru pakta „euro plus“. Te zaveze, ki jih je predstavila leta 2011, se nanašajo na izboljšanje konkurenčnosti, stopnje zaposlenosti in vzdržnosti javnih financ, krepitev finančne stabilnosti in zagotavljanje davčne usklajenosti. Komisija je ocenila izvajanje zavez iz pakta „euro plus“. Rezultate te ocene je upoštevala pri priporočilih.

(14) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla obsežno analizo ekonomske politike Finske. Ocenila je program stabilnosti in nacionalni reformni program ter predstavila poglobljeni pregled. Glede na to, da je treba okrepiti splošno gospodarsko upravljanje Evropske unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Finskem, ampak tudi spoštovanje pravil in smernic EU. Njena priporočila v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilih v točkah 1 do 5 spodaj.

(15) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil finski program stabilnosti, njegovo mnenje[9] pa je izraženo zlasti v priporočilu v točki 1 spodaj.

(16) Svet je ob upoštevanju rezultatov poglobljenega pregleda, ki ga je izvedla Komisija, in te ocene, proučil nacionalni reformni program Finske za leto 2012 in finski program stabilnosti. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena zlasti v priporočilu iz točke 5 spodaj –

PRIPOROČA, naj Finska v obdobju 2012–2013 sprejme naslednje ukrepe:

1. V letu 2012 in pozneje naj ohrani stabilen fiskalni položaj z odpravo kakršnih koli odstopanj od srednjeročnega proračunskega cilja, ki zagotavlja dolgoročno vzdržnost javnih financ. V ta namen naj ob podpori dovolj podrobno opredeljenih ukrepov okrepi in dosledno izvaja proračunsko strategijo, ki naj za leto 2013 in pozneje vključuje doseganje referenčne vrednosti za odhodke. Še naprej naj izvaja letne presoje velikosti vrzeli v vzdržnosti, povezane s staranjem prebivalstva, ter javnofinančne prihodke in odhodke prilagaja dolgoročnim ciljem in potrebam. Lokalno upravo naj bolje vključi v sistem večletnih zgornjih mej odhodkov.

2. Sprejme naj nadaljnje ukrepe za povečanje produktivnosti in zmanjšanje stroškov pri zagotavljanju javnih storitev, vključno s strukturnimi spremembami in področnimi upravnimi reformami za povečanje učinkovitosti, tudi zato, da bi se odzvala na izzive, ki so posledica staranja prebivalstva.

[9] V skladu s členom 5(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

3. Izvede naj tekoče ukrepe za izboljšanje položaja mladih in dolgotrajno brezposelnih na trgu dela, pri čemer naj se osredotoči na razvoj znanja in veščin. Sprejme naj nadaljnje ukrepe za spodbujanje stopnje zaposlenosti starejših delavcev, tudi z zmanjševanjem možnosti za hitrejše upokojevanje. Sprejme naj ukrepe za povišanje zakonsko predpisane upokojitvene dobe v skladu z večjo pričakovano življenjsko dobo.

4. Še naprej naj spodbuja konkurenco na trgih proizvodov in storitev, zlasti v maloprodajnem sektorju, z zagotavljanjem učinkovitega izvajanja novega zakona o konkurenci in novega programa za spodbujanje zdrave konkurence. Javna naročila storitev na občinski ravni naj še naprej odpira konkurenci in tako zagotavlja nevtralnost konkurence med zasebnimi in javnimi podjetji. Sprejme naj nadaljnje ukrepe za zagotovitev, da bodo zakonsko določene globe na področju konkurence dovolj odvračilne.

5. Da se okrepita rast produktivnost in zunanja konkurenčnost, naj si še naprej prizadeva za diverzifikacijo poslovne strukture, zlasti s pospešitvijo uvajanja načrtovanih ukrepov za razširitev inovacijske baze z nadaljnjim usklajevanjem gibanja plač in produktivnosti.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik